

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר קדשים | מסכת זבחים נ"ח-ט"ד
פרשת קורח | כ"ז בסיון-ג' בתמוז (16-10 ליוני)

דף נ"ח: מזבח החיצון

בדף זה מתחיל הפרק השישי של מסכת זבחים, פרק קודשי קודשים. התלמוד מביא ברייתא המלקדת **כיצד יש לבנות את המזבח החיצון שעמד בעזרה ועליו הוקרבו הקרבנות**.

בספר שמות נכתב: **"מזבח אדמה תעשה לי"**. מפסוק זה למדו שהמזבח צריך להיות מחובר לאדמה, ולא יעשו אותו על גבי מחילות או על גבי עמודים.

כשבונים את המזבח בונים אותו אטום לגמרי בלא להשאיר כל חלל באמצע, אלא מביאים אבנים ומציבים אותן זו לצד זו, וביניהן מניחים סיד וזפת כדי למלא את החללים שבין האבנים. רק קרנות המזבח היו חלולות. כך על פי הרמב"ם בהלכות בית הבחירה.

דף נ"ט: הקרבנות הפסולים

נאמר בתלמוד שרוב אדם שיש בידינו הלכה לגבי בית המקדש, והלכה זו נלמדת מפסוק, אך נשכח מאיתנו מאיזה פסוק לומדים הלכה זו.

מהי ההלכה? שאם נשחטו קרבנות בבית המקדש ולפתע התגלה שהמזבח פגום, למשל, שחסרה בו אבן - כל הקרבנות שנשחטו פסולים אפילו שיתקנו את המזבח, מפני שבשעה ששחטו אותם המזבח היה פגום.

כך היתה מקובלת בידי הלכה, אך לא זכרו מאיזה פסוק לומדים אותה. יום אחד פגש רב כהנא את רבי שמעון בן רבי והוא אמר בשם רבי ישמעאל בן רבי יוסי את הפסוק מספר שמות: **"מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עלותיך ואת שלמיך את צאנך ואת בקרך"**.

ההלכה היא שאין שוחטים את הקרבנות על המזבח עצמו, אם כן מדוע נאמר בפסוק "וזבחת עליו את...?"

אלא בא הפסוק ללמד שפכר בשעה ששוחטים את הקרבנות המזבח צריך להיות שלם.

מן התלמוד

סדר קדשים,
מסכת זבחים, דף ט"ב

"בשלמא בית - מינכרא צורתו, אלא מזבח מנא ידעי? אמר רבי אלעזר: ראו מזבח בנוי ומיכאל השר הגדול עומד ומקריב עליו."

מינכרא - ניכרת
נשתרקו - יחליקו

א

הסבר: הגמרא שואלת מאין ידעו עולי בבל את מקומו של המזבח שחורב? ומשיבה שהם ראו בחזון את המזבח בנוי והמלאך מיכאל מקריב עליו קרבנות.

מתולדותיו

מיכאל מיכאל

(תרע"ט-תשנ"ז, 1918-1997)

מיכאל מיכאל ז"ל היה איש צבא ודיפלומט ישראלי. מיכאל נולד בפולין ועלה לארץ בשנת תרצ"ו (1936), למד הנדסה בטכניון בחיפה ומשפטים בתל אביב, **התגייס להגנה והיה חבר בה עד לפירוקה בשנת תש"ח (1948).** **בין היתר היה אחד המפקדים במבצע פריצת מחנה עתלית, ומפקד העיר חיפה.** אחרי הקמת המדינה שירת בצה"ל בתפקידים שונים, ביניהם מפקד מחוז תל אביב ומושל צבאי באזור הגליל, והגיע לדרגת אלוף משנה. אחרי שחרורו הצטרף למשרד החוץ, ושימש כנספח צבאי בטורקיה וביוגוסלביה, קונסול כללי במומביי, ושגריר באוגנדה ובדרום אפריקה.

מיכאל מיכאל
בשנותיו
כאלוף משנה
(Wikipedia,
Allonellk)

דף ס"ב: מעשר שני

בשנה הראשונה, השנה, הרביעית והחמישית של שנות מחזור השמיטה, מפרישים מעשר שני (ביתר השנים מפרישים מעשר עני). פרות מעשר שני קדושים, ואסור לאכלם מחוץ לירושלים.

קימת אפשרות לפדות את פרות מעשר שני ולחלל את קדושתם על מטבעות המתקדשים תחתיהם.

האם ניתן כיום לקחת את פרות מעשר שני לירושלים ולאכול אותם בעצמנו?

לצערנו הרב אי אפשר לעשות כן היום, משתי סיבות:

א. אין אוכלים מעשר שני כשאין בית המקדש קיים.

ב. כולנו טמאים ופרות מעשר שני הם קדושים ואסור לאכול אותם בטומאה.

דף ס"א: מקום המזבח

שלוש פעמים נבנה מזבח החיצון.

פעם אחת במדבר סיני על ידי משה רבנו. **פעם נוספת** בבית המקדש הראשון על ידי שלמה המלך. **פעם שלישית** על ידי בני הגולה ששעלו מבבל לכנות את בית המקדש השני.

את מקום המזבח בבית המקדש אין משנים לעולם, וצריך לבנות את המזבח באותו מקום בדיוק. הרמב"ם כותב בהלכות בית הבחירה, שיש מסורת כי כל בני ישראל שהמקום שבו נבנה המזבח בבית המקדש הראשון הוא המקום שממנו נברא אדם הראשון, הוא המקום שבו הקריב אדם הראשון קרבן לאחר שנברא, הוא המקום שעליו עמד המזבח שקין והכל הקריבו עליו קרבנות, הוא המקום שעליו בנה אברהם אבינו את המזבח ועקד עליו את יצחק, והוא המקום שבו בנה נוח מזבח כשיצא מן התבה.

דף ס"ב: הריח שהתפשט בחורבות בית המקדש

כשעלו בני הגולה מגלות בבל בראשות עזרא הסופר, היה בית המקדש הראשון חרב לגמרי.

כיצד הם ידעו היכן המקום המדויק שבו צריך לבנות את בית המקדש השני?

התשובה היא **שבית המקדש הראשון אמנם נהרס אבל נותרו ממנו שרידים שעל פיהם אפשר היה לדעת היכן מקומו המדויק.** אך מכיון שמן המזבח לא נותרו כל שרידים, **כיצד הם ידעו היכן לבנותו?**

התלמוד מספר בשם רבי שמואל בר נחמני שהתרחש דבר מדהים:

★ | מן ההיסטוריה

פריצת מחנה עתלית

בשנת תש"ו (1945) עצרו הבריטים מעפילים יהודיים שהגיעו לארץ מסוריה ולבנון, והתכוונו להחזיר אותם לארצותיהם, שם היו צפויים לגזר דין מוות. **תנועת המרי החליטה לפרוץ את מחנה המעצר בעתלית ולחלץ אותם משם.** יומיים לפני המבצע הסתננה למחנה חוליית אנשי פלמ"ח במסווה של מורים, כדי לארגן את המעפילים ולהשתלט על שומרי המחנה. **ב-ב' חשוון תש"ו (9.10.1945) פרץ למחנה משלושה כיוונים הגדוד הראשון של הפלמ"ח ושחרר את 208 האסירים. קבוצת לוחמים אחרת שמרה על בסיסי הצבא הצמודים, בעוד האסירים המשוחררים עושים את דרכם במשך הלילה לקיבוץ יגור.** הם הוסתרו בבתי החברים שם ותוודרכו להשיב לבריטים רק את המשפט "אני יהודי מארץ ישראל", כדי שהללו לא יוכלו להבחין בינם לבין תושבי היישוב. לאחר מכן פוזרו המעפילים ביישובים שונים בארץ.

צריפי עצרים במחנה המעצר בעתלית, כיום אתר מחנה המעפילים על שם משה סנה, עתלית (Wikipedia, Almog)

תעודת זהות - תלמוד ישראלי

תלמוד ישראלי- הדף היומי לילדים, מחבר ומגיש את לימוד התלמוד, מגביר אהבת תורה ומעצים את התא המשפחתי והקהילתי.

הפרויקט כולל- שבעה כרכים המקיפים את כל דפי התלמוד עפ"י סדר הדף היומי, עלונים שבועיים המופצים בעשרות אלפי עותקים, דף פייסבוק [f](#), 60 סרטונים ב- [YouTube](#) בשיתוף ערוץ מאיר עם כוכבי הילדים אסי וטוביה.

לפתיחת מוקד לימוד כקהילה או בית ספר לפרטים: **ענבל הלל רכזת פרויקטים**
inbalh@medison.co.il | טל. 03-9250274

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

על המפה

יגור

קיבוץ יגור השוכן למרגלות הר הכרמל, כ-9 ק"מ דרומית מזרחית לחיפה הוא אחד הקיבוצים הגדולים בארץ. הקיבוץ נוסד בשנת תרפ"ב (1922) על ידי חברי קבוצת "אחוזה", על אדמות שרכש יהושע חנקין. בתחילה עסקו המתגוררים בייבוש הביצות של נחל קישון ובהכשרת הקרקע בסביבתו, ולאחר מכן התפתחו בו ענפי משק שונים. בימי המנדט הבריטי היה קיבוץ יגור מרכז חשוב של "ההגנה". במהלך "השבת השחורה" ערכו הבריטים חיפוש במקום וגילו סליק גדול של נשק שנועד להגנת היישוב היהודי. הנשק הוחסר ורבים מחברי הקיבוץ נאסרו. בעקבות זאת, נקראה אוניית מעפילים בשם "יגור".

מראה קיבוץ יגור מהכרמל
(Wikipedia, ~Ori)

**כָּשֶׁהֶם נִכְנְסוּ לְאֶזֶר בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ עָלָה בְּאַפָּם רִיחַ
שֶׁל קִטּוֹרֶת, וְכִשְׁנִכְנְסוּ לְאֶזֶר
הַמִּזְבֵּחַ עָלָה בְּאַפָּם רִיחַ שֶׁל
אַבְרִים, וּמִכָּאן יָדְעוּ שֶׁזֶהוּ מְקוֹם
הַמִּזְבֵּחַ שֶׁעָלָיו מִקְטִירִים אַבְרִים.**

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: שְׁלוֹשָׁה נִבְיָאִים
עָלוּ עִם יִשְׂרָאֵל מִן הַגּוֹלָה, וְהֵם:
חֲגִי, זְכַרְיָה וּמֵלָאכִי, וְהֵם לִמְדוּ
דְּבָרִים שְׁנוּנִים לְגַבֵּי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
כִּין הֵיטֵר: אֶחָד מֵהֶם הֵעִיד עַל
מִידוֹת הַמִּזְבֵּחַ הַמְּדֻקָּה, וְאֶחָד
מֵהֶם הֵעִיד הֵיכָן מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ
הַמְּדֻקָּה.

דף ס"ג: מלחמה בבית המקדש

מה עושים כשפורצת מלחמה ממש בבית המקדש?

הכהנים אוכלים בשר של קרבנות קודשי קודשים בעזרה של בית המקדש, נהיה החצר שבה עמד מזבח החיצון וממנה נכנסו אל ההיכל שבו עמדו המנורה, מזבח הזהב ושולחן לחם הפנים. רק בעזרה מותר לכהנים לאכול את בשר קודשי קודשים.

התלמוד מביא פסוק שממנו לומדים שאם צבא אויב הקיף את העזרה ויורה לתוכה חצים ואבני בליסטראות, **רשאים הכהנים להיכנס לתוך ההיכל כדי לאכול בשר קודשי קודשים, כי אינם יכולים להיות בעזרה.**

צריך פסוק מיוחד לך? מפני שכלא הפסוק היינו אוסרים עליהם לאכול בהיכל, כי אין זה מכבודו של הקב"ה שהכהנים יאכלו בהיכל.

דף ס"ד: עבודות הכהנים

עבודות רבות היו עושים הכהנים בבית המקדש: היה עליהם לעסוק בקרבנות, בקטורת, במנוחה, בלחם הפנים, בפני הדשן ועוד. אולם התלמוד מציין שהיו כמה עבודות שנחשבו קשות במיוחד.

שתיים מהעבודות הקשות הללו נזכרות בדף הזה. האחת היא קמיצת המנוחה, בה היה צריך הכהן להחזיק בשלוש אצבעותיו את הסלית, ולהגיע לכמות המדיקת באמצעות האגודל והזרת של אותה היד.

העבודה השנייה היא חפינת הקטורת. כידוע, ביום כפור היה נכנס הכהן הגדול לקדש הקדשים, ומקטיר שם קטורת. לשם כך היה עליו להעביר כמות מדיקת של קטורת מהכלי שהחזיק לתוך כפות ידיו, מבלי שזא תשפך לארץ. זו לא היתה משימה פשוטה, ולכן התאמץ על כך הכהן הגדול לפני יום כפור, כדי שזכבוא העת יוכל לבצע אותה כהלכתה.

שאלת השבוע

התשובות לשאלות נמצאות בעלון זה

א. מה למדו חז"ל מהפסוק: "מִזְבַּח אֲדָמָה תַעֲשֶׂה לִי"?

ב. האם ניתן כיום לקחת את פרות מעשר שני לירושלים ולאכול אותם בעצמנו?

ג. מתי היו שלוש הפעמים שבהן נבנה המִזְבַּח החיצוני?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בטאבלט איכותי או בסט ספרים של התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם).

את התשובות יש לשלוח במייל עד יום רביעי
talmudisraeli@medison.co.il

הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדף הפייסבוק של התלמוד הישראלי.

*בפיקוח רואה חשבון

מה לא נכון?

בכל אחת מהשאלות הבאות, הקיפו את התשובה הלא נכונה!

1. באילו שנים של מחזור השמיטה מפרישים מעשר שני?

א. הראשונה. ב. השנייה. ג. השלישית. ד. הרביעית.

2. מי בנה את המִזְבַּח החיצוני?

א. משה רבנו. ב. דוד המלך. ג. שלמה המלך. ד. עולי בבל.

3. באילו תפקידים שירת מיכאל מיכאל?

א. מפקד העיר חיפה. ב. מושל צבאי באזור הגליל. ג. אלוף פיקוד צפון. ד. שגריר באוגנדה.

4. "יגור" הוא שם של:

א. קיבוץ. ב. בסיס צבאי. ג. אוניית מעפילים.

70 שנה למדינת ישראל

2014/תשע"ד רצח שלושת הנערים

בליל ט"ו בסיון תשע"ד (12.5.2014) נחטפו ונרצחו שלושה נערים יהודים בידי מחבלים מתנועת החמאס. שלושת הנערים היו גיל-עד מיכאל שער, יעקב נפתלי פרנקל ואיל יפרח הי"ד. השלושה עלו על טרמפ בצומת אלון שבות, לרכב בו נהגו המחבלים. במהלך הנסיעה התקשר אחד הנערים למשטרה ודיווח שחטפו אותם, ובעקבות זאת ירו בהם המחבלים למוות והטמינו את גופותיהם. גורלם של הנערים לא היה ידוע, ובחיפושים אחריהם השתתפו אלפי חיילים ואנשי שב"כ, ונעצרו מאות ערבים. רק כעבור 18 ימים בהם התגלתה אחדות גדולה בעם ישראל נמצאו גופות הנערים, ושני הרוצחים חוסלו בידי צה"ל. בתגובה לרצח הנערים יזמו משפחותיהם את "יום האחדות", במהלכו מוענק פרס ירושלים לאחדות ישראל לאישים או ארגונים הפעילים בתחום זה.

תמונת שלושת הנרצחים שפרסם דובר צה"ל ברשתות החברתיות, בעת החיפושים אחריהם (דובר צה"ל, Wikipedia)

דבר תורה לשולחן שבת

בפסוק הראשון בפרשתנו מספרת התורה מי האנשים שהובילו את המחלוקת נגד משה רבנו: "וַיִּקַּח קָרַח וְדָתָן וְאֶבְרָם בְּנֵי אֶלְיָאָב וְאֵוֹן בְּן פִּלֵּת". קרח, דתן ואבירם ואון בן פלתי היו אלו שהתחילו במהומה הגדולה נגד משה. אולם, באופן מפתיע - בהמשך הפרשה נעלם און בן פלתי ושמו לא מופיע בכל הפרשה כולה. **לאן נעלם און?** המדרש מספר שאשתו של און הבינה את הסכנה הגדולה שבמחלוקת נגד משה ולכן השקתה את און ביין כדי שיהיה עיף וילך לישון. כשהגיעו חבריו של און לקרוא לו להצטרף אליהם להמשיך המהומה - אשתו עמדה בפתח הבית ומנעה מהם להכנס. כלל חשוב ניתן ללמוד מאשתו החכמה של און - לפעמים, כשיש מהומה בחוץ, טוב להיכנס לבית פנימה, לא להתבלט, ולחכות עד שהכל יעבור.

יש לי מושג | הוצאת שם רע

הוצאת שם רע פירושה לספר על אדם דברי גנאי שאינם נכונים, או לייחס לו מעשים רעים שלא עשה. זוהי עבירה חמורה מאוד, אפילו יותר מלשון הרע, שהיא סיפור דברי גנאי אמיתיים. קשה לחזור בתשובה על עבירה זו ולתקן את הרושם השלילי שנוצר אצל כל השומעים.

